

Jrg. 14 nr. 2
zomer / poletje
2005

Vereniging Vrienden van Slovenië
Združenje Prijateljev Slovenije

Indien onbestelbaar
retour aan:
Tacitusstraat 1
6135 HR Sittard

In deze uitgave o.a.:

- BARNSTEENROUTE
- WAT IS EEN NIS'ER?
- GRAS!
- ER TUSSEN IN....
- ALS ZWERFVOGELS
- VINTGAR
- LAASTE NIEUWS UIT SLOVENIË

LIPA is het verenigingsblad van
Vereniging Vrienden van Slovenië en verschijnt 4 x per jaar.

Meningen die in dit blad worden geuit, worden niet noodzakelijk
gedeeld door het bestuur.

Kopij voor de volgende LIPA inleveren bij de redactie voor:

Voor 31 augustus 2005

Nieuw e-mailadres redactie: lipa@lipa-online.org
(voorlopig ook nog bereikbaar via: lipa@ilse.nl)

Voor u ligt de 2e LIPA van dit jaar. Het is al augustus zult u denken, dus wel een beetje aan de late kant !! Ik moet u bekennen dat er wel een aantal mensen gebeld hebben met de vraag waar ons verenigingsblad bleef. Maar ook over het niet door kunnen gaan van de jaarlijks picknick heeft u gebeld.

Alles is mensen werk en voor ons ook nog eens vrijwilligerswerk. Hulp bij ziekte, problemen op het werk, het moeten stellen van andere prioriteiten heeft soms voorrang. Maar hij is er weer en dit keer met veel nieuws uit Slovenie zelf. Hermann Hoops blijft op onnavolgbare wijze actief. Hij geeft een nieuwe impuls aan het netwerk van Nederlanders in Slovenie en dat leverde voor deze LIPA een aantal artikelen op die zeer het lezen waard zijn. Dat de Nederlanders in Slovenie niet alleen met cultuur bezig zijn, moge duidelijk worden door de oprichting van de Business Club aldaar. Hierover kunt u ook meer lezen in deze LIPA.

Met betrekking tot de bestuurlijke zaken het volgende:

Bojan Goricki is gestopt met z'n werkzaamheden voor onze vereniging. We respecteren zijn beslissing, maar moeten wel even kwijt dat we hem zullen missen en niet alleen als de chef-kok van de jaarlijkse picknick. Voor mij was hij in iedergeval het "Sloveense geweten" in ons bestuur. Vanaf deze plaats het allerbeste en veel geluk in de toekomst en Ineke van harte beterschap !!! Mojca neemt tijdelijk het penningmeesterschap op zich en we zijn ook nog opzoek naar een BBQ'er.

Heeft u zin om ons bestuur te komen versterken ?

Neem dan s.v.p. contact op met 1 der bestuursleden, zodat we op de Algemene Ledenvergadering kunnen komen met een voorstel.

Fred Wolsink

COLOFON:

Medewerkers:

René Frelih,
Edy Bevk
Bojan Gorički,
Irena Gabrovšek,
Silva Hage-Škoda,
Franci Ravnikar,
Pascal Kuiper,
Willem Roodlieb,
Alexander Vink,
Andrej Žito
(ambassade)

Eindredactie:

Fred Wolsink

Redactie adres:

Wisselt 75
7021 EH Zelhem
lipa@lipa-online.org

Vormgeving:

Knislow Design
De Geer 7
7021 NR Zelhem
knislow@chello.nl
www.knislow.nl

Drukwerk:

R & M Tiel
info@rmtiel.nl

Oplage:

250 exemplaren
Uit deze uitgave mag niets worden overgenomen, tenzij met bronvermelding
© 1991-2005
(ISSN 0928-8376)

Route van Wenen naar Aquileia

Van Szombathely over Ptuj naar Celje

Vervolg Lipa lente 2005

De Alexandrijnse theologen waren van mening dat de bijbel ging over zaken als God en de ziel en innerlijke vrede en niet over vrede op aarde. Zij keerden zich danook tegen het chiliasme.

In het dagelijks leven van de christenen van Ptuj speelde, als we de geschriften van Victorinus mogen geloven, boetedoening en ascese een grote rol.

Wekelijks werd er op drie dagen gevast: op woensdag, vrijdag en zaterdag. De kerkdiensten werden in het Grieks gehouden. Uit polemische opmerkingen in de geschriften van Victorinus valt op te maken dat er in het Ptuj van zijn tijd inderdaad een joodse bevolkingsgroep was. Er zijn echter

geen sporen van joods-christelijke invloed in Ptuj.

Ptuj lag aan de zgn. Barnsteenroute en levert unieke informatie over het Cristendom in de Romeinsetijd.

Slaven en autochthonen

In de eeuwen na de ineenstorting van het Romeinse Rijk zagen de inwoners van Ptuj en de mensen in de buurt die van de waterrijke polje en van de rivier leefden, meer dan eens volken met een bazige en hardhandige heersende klasse langskomen. In 452 waren dat Attila met zijn Hunnen, die notabene met toestemming van de Romeinen in Pannonia was komen wonen en die langs de barnsteenweg afzakte om zich te goed te doen aan de sprookjesachtige rijkdom van Noord-Italië. Ruim een eeuw later waren het de Longobarden, die helemaal uit Noord-Europa langs de barnsteenroute afzakten om uiteindelijk in 568 in Noord-Italië een heus koninkrijk te stichten.

Zoals overal waar het rijksgezag was weggefallen, waar de soldaten waren verdwenen en de Romeinse elite was gevlucht en waar soms zelfs de priesters

onder medeneming van het beschermend gebeente van martelaren en heiligen er de brui aan hadden gegeven, trok de achtergebleven bevolking zich terug in de resten van de Romeinse versterkingen of op hoogten waar bij naderend onraad de verdediging kon worden georganiseerd. En wie op de vlakte bleef boeren, stelde zich erop in dat hij bij naderend gevaar waardevolle voorwerpen snel moest verstoppen en dat hij, voor en aler de vijand daadwerkelijk de vlakte bereikte, met vrouw en kinderen in de uitgestrekte bossen verdwenen diende te zijn.

Op de min of meer veilige plekken in deze aan zichzelf overgeleverde wereld

leefden zeden en gewoonten en vooral ook de taal uit de goede oude tijd voort. Schameler,

primitiever en van generatie op generatie verder verbasterend bleven zij een houvast vormen in moeilijke tijden. Op een grafzerk stond in plaats van een kunstig reliëf een onbeholpen ingekraste figuur, maar de tekst was nog altijd latijn. De aarden potten en schalen hadden niet meer dat affe en elegante van weleer, maar met een beetje goede wil kon je in de sierrandjes nog altijd iets herkennen uit het gevarieerde repertoire van de Romeinse pottenbakkers. In deze wereld mengden zich vanaf het eind van de 6de eeuw mensen die er een andere manier van leven op na hielden. Op de krijgers en rovers die zich van tijd tot tijd hadden gemeld, leken ze al helemaal niet. Ze kwamen niet om beladen met buit te verdwijnen en om de jeugd geketend naar verre markten af te voeren, maar ze kwamen om te blijven. En anders dan de mensen die al in het gebied woonden, verschansten ze zich liever

niet op allerlei moeilijk toegankelijke plekken, maar kozen ze beneden, op de vlakke, dicht bij de rivier, een plek om te wonen. In het gebied rond Ptuj zijn heel wat sporen van nederzettingen van deze slavische kolonisten gevonden: bij Sredisče op Dravi, bij Spodnja Hondina, bij Turnišče, op het terras tussen Ptuj en Ormož, bij Brotje ten noordoosten van Ptuj, maar ook in Ptuj zelf, naast de St. Joriskerk en op de burcht. Op de meeste plekken vonden de archeologen graven. Op de burcht-berg ging het om een heilige plaats. De vestiging van slavische kolonisten in dit gebied is onderdeel van een migratiebeweging die zijn sporen langs het hele tracee van de barnsteenroute naliet en waarbij enorme massa's mensen betrokken moeten zijn geweest. Hoewel het om mensen ging met dezelfde culturele achtergrond, manifesteerden zich regionaal wel grote verschillen. Dit had ook betrekking op de wijze van koloniseren. Zo is het opvallend dat de modderburchten, waarvan er benoorden de oude grens van het Romeinse Rijk zoveel ontstonden, niet kenmerkend zijn voor de situatie in het huidige Slovenië. Mogelijk is dit te verklaren uit het feit dat er een samenhang is tussen het verschijnen van de slavische kolonisten hier en de vestiging van een Avaars rijk in 567 in Pannonia. In ieder geval lijkt het erop dat de slavische kolonisten dit gebied vanuit het noordoosten bereikten, vanuit Pannonia en dat dus de barnsteenroute hun tocht naar deze streken vergemakkelijkte. De slavische kolonisten brachten allerlei nieuwigheden mee. Met name op het gebied van de landbouw konden de autochthone inwoners heel wat van hen opsteken. Maar de nieuwkomers bleken op hun beurt ook van hun nieuwe omgeving te willen leren. Op het gebied van de vervaardiging van keramiek bijvoorbeeld namen ze niet alleen de versiering, maar ook technieken over.

Zoals uit de talloze stukjes aardewerk blijkt die opgravers terugvonden, arriveerden ze met eenvoudige potten, die specialisten aanduiden als te zijn van het 'Praagse type'. Deze potten waren onversierd en de bovenrand was nauwelijks naar buiten gebogen. Prachtige voorbeelden van zo'n Praagse pot vallen te reconstrueren uit de scherven die in Kroeg en Nova Tabla, beide in de buurt van Murska Sobota, tevoorschijn kwamen. Maar al snel verscheen op deze potten de versiering met golvende lijnen die aan boven- en onderkant met horizontale lijnen werd afgegrensd. Dit was een versiering van aardewerk, die de autochthone bevolking uit de Romeinse tijd had bewaard. Zo leerden autochthone inwoners en kolonisten van elkaar en ontstond er een nieuwe cultuur, die historici gewend zijn als 'vroegmiddeleeuws' van de oudere 'laatantieke' cultuur te onderscheiden. Van het ontstaan van iets nieuws was ook sprake op het gebied van de taal. In de nieuwe, vroegmiddeleeuwse wereld langs dit deel van de barnsteenroute handhaafde het latijn zich niet, maar beïnvloedde het de taal van de nieuwkomers wel ingrijpend. Dat er ook op het gebied van ge- en bijgeloof uitwisseling heeft plaatsgevonden, is waarschijnlijk, maar eigenlijk is daar weinig of niets over bekend. We weten ook nauwelijks wat er rond 600 nog van het christendom uit de Romeinse tijd over was, welk niveau dat christendom had en welke overtuigingskracht. Opmerkelijk is wel, dat heel wat heilige plaatsen de 7de en 8ste eeuw overleefden, vaak met inbegrip van hun uit de Romeinse tijd daterende naam (Šempeter bijvoorbeeld).

Karels christendom

In de Romeinse tijd bracht Ptuj het niet tot stad, maar verbazend interessant is, dat het in de karolingische tijd wel die status had. Dit blijkt uit een 8ste-eeuws

document waarin Ptuj een 'civitas' wordt genoemd. In een 9de-eeuwse bron wordt verder melding gemaakt van meerdere kerken in de stad. Eén ervan kan op de plek van de huidige St. Joris gestaan hebben, al dateren de oudste delen van die kerk uit de 12de eeuw.

Een ander betekent dat dit gebied in het begin van de 9de eeuw onder invloed stond van de karolingische renaissance. Een andere aanwijzing daarvoor is dat verschillende dorpen in dit gebied een middeleeuwse kerk hebben die aan St. Maarten is gewijd. De karolingische invloed bereikte dit gebied via de barnsteenroute vanuit het zuiden, vanuit Noord-Italië en Aquileia, dat na de vernietiging van het Longobardische rijk tot het Frankische rijk was gaan behoren.

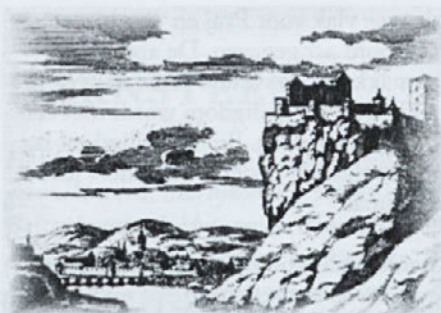
Ptujska Gora

Wie uit Ptuj naar Celje wilde reizen, had de keus uit twee routes. De oudste route liep naar de Ptujska Gora en volgde vanaf die berg de Dravinja een eind stroomopwaarts. De Romeinen vonden die weg te omslachtig. Zij legden daarom een kaarsrechte heerweg aan over de Polje van Ptuj naar Slovenske Bistrica. Aan deze weg lag trouwens ook het legerkamp en later dus de Romeinse stad. Wie een voorkeur had voor de zuidelijke route, stak in Ptuj de Drava over en reisde naar Zgornja Hajdina. In dit dorp staat een kerkje met een in natuursteen opgetrokken koor uit de late 14de eeuw. Het godshuis van Zgornja Hajdina is aan St. Maarten gewijd. De cultus van deze heilige was met de karolingische renaissance naar Midden-Europa gekomen en werd in de 9de eeuw vooral door de bisschop van Salzburg in zuidelijke richting langs de barnsteenroute verbreid. Mogelijk staat de huidige kerk dus op de plek van een heiligdommetje vanwaaruit in die tijd Frankische of Beierse monniken bekeerlingen probeerden te maken. De Ptujska Gora, nu een bedevaartsoord

met een fraaie gotische kerk, was ooit een stevig ommuurde plaats. Ook in de prehistorie was deze Mariaberg bewoond. Zo staat het vast dat hij tot het woongebied behoorde van mensen die in de oude ijzertijd (7de en begin 6de eeuw voor Christus) op de Polje van Ptuj woonden en van wie bij Vrhek een nederzetting is opgegraven. Het moet een ontwikkelde samenleving geweest zijn met een elite van ruiter-krijgers. Zij lieten hun wapentuig vervaardigen door smids die op de Ptujska Gora werkzaam waren. In deze samenleving bestonden nog oude, uit de oude bronstijd daterende tradities voort. Dit blijkt uit het feit dat de leden van de elite als laatste rustplaats een grafheuvel kregen. Anders dan in deze tijd gebruikelijk werden de lijken niet gecremeerd. Tumuli uit deze tijd zijn aan de noordkant van de Ptujska Gora en in de buurt van het dorpje Podložje (met een bord aangegeven) aangetroffen. Het bouwen van een schans of een muur rond de kerk was in Midden-Europa een oude traditie. Ook langs de barnsteenroute zijn er heel wat voorbeelden van, niet alleen in Slovenië, maar ook in Hongarije en in Burgenland. Een bijzondere actualiteit kreeg dit toen de Turken in deze streken invallen begonnen te doen. Zo was de intussen weer afgebroken muur op de Ptujska Gora nog een reactie op de verwoestingen die de Turken in 1471 op de berg hadden aangericht. De muur werd in 1487 opgetrokken. Gelukkig lieten de Turken enkele belangrijke bezittingen van de kerk ongemoeid. Dat gold bijvoorbeeld voor het bijzondere steenrelief, waarop engelen de mantel van Maria ophouden, zodat gelovigen er bescherming onder vinden. Onder die gelovigen is de graaf van Celje, Hermann II (gest. 1435), maar ook Sigismund (1387-1437), de Hongaarse koning die in 1412 keizer van Duitsland zou worden. De graaf van Celje had in 1396 deelgenomen aan de rampzalige belegering van de Turkse vesting Nikopolis en had Sigismund bij

die gelegenheid van een wisse dood gered. Sindsdien onderhielden de twee intieme banden. Sigismund trad zelfs in het huwelijk met Hermans jongste dochter Barbara (gest. 1451). Uit deze tijd stamt niet alleen het reliëf dat later in het altaar werd ingebouwd, maar ook een tweetal gotische altaren, het ene met keizer Sigismund en het andere met Maria in het midden. De kerk heeft overigens ook prachtige barokke beelden en een schitterende barokke preekstoel. Opvallend aan de kerk zelf is de westkant met de zwaargebouwde verdieping, wat suggereert dat het godshuis al bij zijn bouw ook een militaire functie kreeg toebedacht. In de romaanse middeleeuwen was het vrij gebruikelijk geweest om kerken ook een beetje als vesting in te richten, maar de gotische kerkebouwers gingen er meestal van uit, dat hun heiligdom in een ommuurde stad stond.

Van de Ptujška Gora liep deze route naar Majšperk, waar in de middeleeuwen een kasteel stond en dat later nog een belangrijke halteplaats was voor de postkoets. vandaar verder langs de Dravinja langs het 18de-eeuwse paleis Štatenberg naar Poljčane. Hier verlieten reizigers de Dravinja om naar het zuiden te gaan en daar de Sladka gora te zoeken, een hooggelegen bedevaartsoord waar in de middeleeuwen een Mariaheiligdom stond. De berg markeerde de waterscheiding tussen het dal van de Dravinja en de vallei van de Voglajna. Vandaar ging deze route verder over Lemberg pri Šmarju, nu een klein en onbetekenend dorp, maar dankzij zijn ligging aan de barnsteenroute in de middeleeuwen een belangrijke markt, naar Šmarje pri Jelšah, een middeleeuws plaatsje met een kerk die uit de 13de eeuw dateert. Vandaar volgden reizigers de Voglajna naar Šentjur pri Celju en zo verder naar Celje.

De Romeinse weg naar Celje

De vlakte ten oosten van Ptuj heeft het karakter van een polje, d.w.z. een kom in een karstlandschap waarin zich het water uit de omgeving ophoopt. Het is danook begrijpelijk dat de traditionele weg naar Celje dit gebied ontweek. Maar mogelijk in verband met de bijzondere betekenis die het Pohorje-massief voor hen had als waterwingebied en als leverancier van natuursteen, kozen de Romeinse autoriteiten er toch voor om met hun heerweg dwars over de polje te gaan en zij gingen ook niet voor de moerassen aan de oostkant ervan opzij. In de Romeinse tijd lag de bedding van de Drava wat westelijker. De Romeinen bouwden over die bedding een brug, die door archeologen ook teruggevonden is. Reizigers verlieten het Keltische Ptuj bij het dominicaner klooster, staken de brug over en konden dan de heerweg nemen, die langs Spodna Hajdina liep en dan dus de polje van Ptuj overstak om bij Pragersko uit te komen. In de hoek van de Drava en de heerweg bouwden de Romeinen in 15 voor Christus een legerkamp. In dat kamp verbleef eerst het VIII legioen Augusta en later het XIII legioen Gemina. In 69 werd Vespasianus er tot keizer uitgeroepen. Op den duur ontwikkelde ook dit kamp zich tot een civiele nederzetting.

In de omgeving van Spodna Hajdina zijn drie aan Mithras gewijde heiligdommen gevonden, waarvan er twee bewaard zijn gebleven. Eén ervan ligt links langs

de weg vlak voor Ptuj en wordt met een bord aangegeven. De andere is gemakkelijk te vinden vanaf de weg nr 432. Ook dit heiligdom wordt met een bord aangegeven. Bij dit heiligdom lag in die tijd een nederzetting, de Vicus Fortunae.

Beide heilighdommen zijn drieschepige gebouwen met een verdiept middenschip en een voorportaal. Tegen de achterwand bevond zich een reliëf met daarop als centrale voorstelling Mithras die een dode stier torst. De vereerders van Mithras vormden een min of meer gesloten gezelschap. Ze behoorden tot de lokale legerleiding. De Mithras-tempel werd alleen door mannen bezocht. Voor vrouwen was er in de nabijheid meestal een heiligdom voor de Nutrices, de voedstergodinnen. Op reliëfs is te zien hoe vrouwen hun kind aan zo'n goddelijke voedster aanbieden. Vereerders van Mithras plaatsten in de tempel votiefstenen die de vorm hadden van een altaar.

Hoewel de naam Mithras oorspronkelijk uit de Perzische godenwereld afkomstig is, had de Mithras, zoals hij door de Romeinse militairen werd vereerd, niets meer met Perzische religieuze ideeën te maken. Mithras was voor de Romeinse militairen een soort zonnegod, de bron van alle leven. Een reconstructie van een Mithras-tempel is ook te zien in het museum in het voormalige Dominicaner klooster van Ptuj.

De Romeinse heerweg lag iets noordelijker dan weg nr. 2 nu en liep dus vlak achter de Mithras-tempel langs. De heerweg liep van Pragersko naar Slovenske Bistrica, een handelsstadje dat al in 1300 een muur had. Vanuit dit stadje loopt een weg in noordoostelijke richting de bergen in naar Šmartno na Pohorju. In de muur van de kerk bevindt zich een reliëf met Orfeus dat afkomstig

is van een Romeins grafmonument. De kerk dateert uit de 13de eeuw en is gewijd aan St. Maarten. In de bergen hier bevonden zich de groeven waaruit de Romeinen kalksteen en marmer betrokken. Šmartno stond ook in de middeleeuwen nog bekend als beeldhouwersdorp.

Van Slovenske Bistrica liep de weg verder naar Slovenske Konjice, een versterkt middeleeuws stadje. De dorpjes hier aan de bovenloop van de Dravinja en in de bergen zijn erg oud. Een voorbeeld is het op zeven kilometer ten westen van Stranice gelegen Vitanje. In de muur van de romaanse kerk bevinden zich Romeinse grafstenen. De kerk wordt aan de buitenkant gedecoreerd door gotische fresco's. Vitanje was al in de 14de eeuw een marktstadje. In de 15de eeuw kreeg het een stadsmuur. Bij het plaatsje liggen maar liefst twee kastelen en in het stadje zelf staat een bisschoppelijk paleis. Even benoorden Slovenske Konjice ligt Zreče, een middeleeuws dorp. De oorspronkelijk romaanse kerk heeft een rechthoekige absis. Op de Brinjeve gora, vlakbij Zreče, vonden archeologen enkele prehistorische nederzettingen. De oudste is uit de tijd van de urnenveldencultuur (1200 v. Chr.). Een jonger dorp dateerden zij rond 1000 voor Christus. Net als op de Rifnik hield die kolonie in de 6de eeuw voor Christus op te bestaan. In de 1ste eeuw na Christus verschenen er Kelten op de berg en in de 2de eeuw ook Romeinen. Getuige de twee kerken was de berg in de 18de eeuw bedevaartsoord.

Vanuit Slovenske Konjice zocht de route de bovenloop van de Hudinja en kwam zo bij Stranice uit. In de kerkmuur van dat plaatsje zijn wat stenen uit de Romeinse tijd bewaard gebleven. In de Romeinse tijd liep ook de route van Ptuj naar Virunum langs Stranice. Ook de

weg die de Oostenrijkers in het begin van de 18de eeuw bouwden van Wenen naar Triëst, koos deze route zoals de stenen brug uit die tijd nog laat zien. Een eindje voorbij Stranice, bij Verpete, leidt een weggetje in oostelijke richting naar de ruïnes van een klooster. Het is het eerste Kartuizer klooster dat de orde buiten Frankrijk bouwde en dateert uit 1160. In het even verder gelegen Spitalic staat een romaanse kerk.

Vanuit Verpete volgde de weg de Hudinja verder langs Ivenca en Vojnik naar Celje. Reizigers bereikten de stad aan de noordkant bij de aan de martelaar Maximiliaan gewijde kerk.

BARNSTEEN

Het barnsteen dat in de Romeinse tijd gebruikt werd, was afkomstig uit het Baltische gebied. Het spoelde daar langs de kusten aan in onregelmatige klompen, losgeroeld uit submariene lagen van de zeebodem. De barnsteenroute liep vanuit het Baltische gebied via Polen (Kalisz en Opole) en Tsjecho-Slowakije het Romeinse rijk binnen bij Carnuntum, een Romeins fort ten oosten van Wenen en bereikte vervolgens via de Julische Alpen Aquileia.

De natuurlijke kleur van barnsteen is lichtgeel tot bruin-geel. In de loop der tijd verandert de kleur naar oranje-rood tot bruinrood door blootstelling aan de lucht en gaat het oppervlak barsten. Het is een tamelijk zacht materiaal dat gemakkelijk bewerkt kan worden, met als voordeel dat het niet snel breekt tijdens het bewerken en dat het gemakkelijk geboord en gepolijst kan worden. Nadeel vormen de vele onzuiverheden en oneffenheden van het materiaal, die door de kunstenaar niet altijd verdoezeld kunnen worden

De bloeitijd van de barnsteenbewerking in Aquileia bestrijkt een periode van bijna anderhalve eeuw (van ca. 70 na Chr. tot 200 na Chr.). Bewerkt barnsteen uit Aquileia werd geëxporteerd naar alle delen van het Romeinse rijk, in het bijzonder naar de noordwestelijke provincies en, zoals te verwachten, het nabijgelegen Noord-Italië en Dalmatië. In de steden rond de Vesuvius zoals Pompei en Herculaneum, waar de tijd is blijven stilstaan in het jaar 79 na Chr., ten gevolge van een hevige vulkaanuitbarsting, zijn slechts weinig voorwerpen van bewerkt barnsteen teruggevonden.

WEET U WAT EEN NIS-ER IS?

Dat is een Nederlander (wonende) In Slovenië! Slovenië heeft geen vereniging "Vrienden van Nederland". Wel is er een lijst van Nederlanders die elkaar op gepaste tijden ontmoeten. In de herfst van 2004 hadden wij het genoeg een ontmoetingsdag te organiseren voor de "Nederlanders in Slovenië".

Onderstaand verslag is van Peter Rondaij. Peter komt uit Ljubljana en was voor de 1e keer, maar volgens zijn verslag zeker niet de laatste keer, bij ons in het Soča dal.

Milena en Hermann Hoops.

Verslag bijeenkomst NIS-ers in Bovec herfst 2004.

We besloten over Vršič naar Bovec te rijden. Richting Kranjska Gora rijdend, betrof de lucht en we vroegen ons af, of het aan de andere kant van Vršič ook zo zou worden. Boven op de pas gekomen zaten we in de wolken, alles potdicht. Zou dan echt de zon niet gaan schijnen? Naar beneden rijdend werd het zicht echter met elke haarspeld bocht beter, eerst werden de machtige bergtoppen zichtbaar en plotseling lag het hele bovendal van de Soča onder ons uitgestrekt in de ochtendzon als op een landkaart. En je kan alleen maar zuchten, wat een land, wat een prachtig land. De belofte voor een mooie dag. In Bovec

aangekomen bleken de meesten al gearriveerd te zijn en zaten op hun gemak in het zonnetje op het terras van het prachtig verbouwde hotel Dobra Vila. Het was een hartelijke kennismaking tussen oude en algaauw ook nieuwe bekenden. Bij de koffie met gebak (hoe kon dat nou zo goedkoop zijn?) kwam het gesprek gauw los. Hermann (met dubbel N) en Milena ontpopten zich plotseling in de rol van de volmaakte gastheer en gastvrouw. Ze vertelden iets over de streek, de geschiedenis en de dag, die voor ons lag. We bleken onthaald te worden op een vol programma. We waren met te weinig mensen voor een bus en daarom kropen we gezellig bij elkaar in de auto en reden gezamenlijk naar Kluže, het fort in de buurt van Bovec, nu veranderd in museum. In de ingewanden van dit oorlogsmonument was het, ondanks de warmte van de zon buiten, koud en kil, niet in de laatste plaats

door de tentoonspreading van het oorlogsgeweld, wat in dit prachtige deel van Europa heeft plaatsgevonden door de eeuwen heen, maar zijn meest afgrijselijke gezicht heeft laten zien tijdens de eerste wereldoorlog. Bij het fort werden kudden schapen door de herders over de weg het dal ingeleid, een zuiver bewijs, dat de herfst in aantocht is. Langs de Soča ging het verder richting Trenta, het water van de Soča betoverde een ieder met zijn meest prachtige smaragdgroene kleur. Trenta, een intiem plekje omgeven door hoge pieken het einde van de wereld, maar het begin van het Nationale park

Triglav. Eerst kregen we een prachtige film over het nationale park, dan de rondleiding door de gids, die in zijn beste Duits vertelde over het leven van de bevolking in het nationale park. Voor de inwoners betekende leven in deze streek een keihard bestaan. Er zijn hier geen uitgestrekte velden, alleen kleine bergweiden en korte dagen, te korte zomers voor een oogst op te rijpen en gras om te drogen. De meeste bewoners trokken weg. Hun huizen veranderden in weekendhuizen voor de beter gesitueerden. Maar het leven komt er weer op gang door het toerisme, de ongerepte natuur, de onverwoestbare wil van de plaatselijke bevolking, die weten, dat ze wonen in een van de laatste paradijsjes van Europa. Verder ging het nederlandse konvooitje, verder naar boven naar de oorsprong, naar de bron van de rivier de Soča. Sommigen wilden wandelen, anderen klimmen, maar iedereen op zijn manier genoot van de prachtige natuur. De natuur is hier nu zo mooi geworden, dat het bijna al kitscherig aandoet als op een goedkope kalender van Mercator, het perfecte plaatje, alles in perfect perspectief, de hutjes, de beboste hellingen, de hoge pieken erachter en zelfs het riviertje ontbreekt niet. En ergens in je hart komt

je vurige wens naar boven; och, kon dit maar altijd zo blijven. Met een gevoel van teleurstelling, wat altijd bij me opkomt als ik vanuit de ongerepte natuur terugkeer naar de beschaving, reden we terug naar onze vertrekplaats, het terras van de Dobra Vila, de Toverfee, waar we nog net op tijd waren om ons in de luie ligstoelen te laten zakken en te genieten van de laatste warme zonnestralen, die schuins over de daken van Bovec streken. Duim omhoog! Het is de wereld van het lux, Joop! Nou, zeker weten! En dan aan tafel, smullen van al het lekkers, wat Milena en Hermann versierd hebben voor ons. De zon zakte nu heel snel weg achter Kanin, maar de verrukkelijke groentensoep, was zo lekker, dat we even niet in de gaten hadden, dat het heel snel kouder werd. Heerlijk, ook die "odojek", het speenvarkentje van het spit. Een goed gesprek, een goed glas wijn en toen werd het tijd voor vertrek, afscheid. Het toetje niet vergeten, wat was dat ook lekker, maar Jeetje, hoe heette, dat ook al weer, nou ja, ik kom er wel op,

als je me nog eens twintig jaar de tijd geeft in dit land (Bovški Krafci Peter, Milena). Want hier krijgen ze me niet meer weg. De weg naar huis ging in het donker over de Predelpas. Italië voelde anders, ongezellig, gauw maar weer de grens over naar Kranjska Gora, met zijn slechte weggetjes, maar toch ons Slovenie, wat meer dan thuis betekent voor mij en voor Milena en Hermann, Jenny en Joop, Majda en Bert, Willy en Marco, Baukje en Marco, Joyce en Ivan en alle anderen, die dit feest van ons niet mee konden maken. Dag Milena, dag Hermann bedankt voor jullie gastvrijheid, geniet van het leven in jullie plaatjesboek. Dag allemaal, hopelijk gauw tot ziens bij een volgende ontmoeting.

Peter en Vladka Rondaj

GRAS!

We hebben besloten dat onze strook weiland er echt niet meer uit ziet en dat er gemaaid moet worden. Nou hebben we daar een mannetje voor volgens de vorige eigenaar van ons huis, alleen weten we niet wie het is. Gelukkig zien we tussen de hopvelden iemand op een groot uitgevallen tondeuse het gras maaien en Nol stapt er op af. Onze Sloveense lessen hebben helaas nog niet zoveel vruchten afgeworpen dat er al een vlot gesprek plaats kan vinden, dus ik zie hem in de verte druk gebaren. Als hij terugkomt zegt hij dat hij denkt een goed gesprek over gras te hebben gevoerd, maar dat hij niet weet wat de uitkomst is. Het zou kunnen dat het gras gemaaid wordt, maar het zou ook kunnen dat hem verteld is dat het juist niet kan.

De volgende dag zien we aan het einde van ons stuk land een soortgelijke tondeuse naderen. De missie is duidelijk geslaagd en we voelen ons trots dat we dit toch maar zelf geregeld hebben. De boer verdwijnt bijna helemaal tussen het meer dan twee kontjes hoge gras en rijdt al snel weer weg. Voor groter

Simone Michielen is (bijna) getrouwd met Nol heeft samen met hem en hun twee honden 4 jaar in Spanje gewoond. Ondanks dat ze nog nooit in Slovenië geweest waren, zijn ze in november 2004 naar een klein dorp in het Savinjska Dolina verhuisd. Ze wonen in een huis uit 1903 dat ze aan het opknappen zijn. Vanaf nu zal zij iedere uitgave van Lipa iets schrijven over hun belevenissen.

materieel blijkt later. Tot onze verbazing is het een andere man dan die Nol gisteren heeft aangesproken. Zou het toeval zijn en hebben we straks twee maaiers rondrijden?

Opeens koerst de trekker doelbewust op ons huis af. Vlakbij ons terras houdt hij stil en de boer stapt vriendelijk op ons af. We vrezen met grote vrezen dat hij geen woord Duits of Engels spreekt, wat al snel bewaarheid wordt. Wat volgt is een soort sketch voor 3 personen. Hij maakt duidelijk het

internationale gebaar voor geld en wij vragen dus in ons beste Sloveens 'koliko?' Omdat we de getallen nog niet behandeld hebben in onze lessen is dit niet echt een goede vraag, maar we doen ons best om het antwoord te begrijpen. Na een blijspel van een paar minuten vragen we onze buurman, die wel een paar woorden Duits spreekt, te hulp. Er wordt wat heen en weer gepraat en uiteindelijk komt het hoge woord er uit. We moeten vooral niks betalen volgens Franc! De boer wil alleen maar

weten tot waar wij onze tuin gaan maken en wat er dan nog over blijft om te maaien. Nog een keer benadrukt hij dat we niet moeten betalen. We vinden het raar. We hebben toch duidelijk dat gebaar voor geld gezien en kunnen ons nauwelijks voorstellen dat al dat werk voor ons gedaan wordt zonder enige vergoeding. De boer maait vrolijk verder, de buurman gaat naar huis. Wij bespreken de situatie en zijn vooral bang dat we de man tekort zullen doen, wat gezien onze BN-er status in het dorp vast heel snel de ronde doet. Omdat de vorige eigenaar weleens heeft verteld dat hij 1000 Sit voor het maaien van het gras betaalt, besluiten

we dat bedrag maar aan te houden. We vinden het wel heel weinig voor al dat werk, maar hebben nog geen idee van de geldende tarieven. Nol wil niet krenterig overkomen en vult een tasje met een paar biertjes en wat koffie. Koffie hebben we in ladingen, tijdens onze housewarming kwam iedereen naar goed Sloveens gebruik met een onsje aanzetten. De boer schudt bij de overhandiging meewarig zijn hoofd. We schamen ons dood, want we zullen toch niet te weinig hebben gegeven? Het weekend erna brengt eindelijk verlossing. Bernarda, de dochter van de boer, studeert in Ljubljana en is het weekend thuis. In

vloeiend Engels vertelt ze ons dat haar vader graag wil weten wat wij voortaan willen hebben voor het gras dat hij krijgt. En dat hij blij was met de spullen die we gegeven hebben, maar niet zo goed weet waarom. We kijken elkaar verbaasd aan. Vanuit de typisch Hollandse gedachte dat niemand iets voor niets doet waren we even vergeten wat de waarde van gras is voor een boer. We horen dat hij altijd 10.000 Sit per jaar betaalt, wat hij vorig jaar op verzoek van de eigenaar aan Karitas heeft overgemaakt. Wij denken dat hij het zelf ook wel kan gebruiken en beslissen dat het gras voortaan gratis is, als hij ons af en toe wil helpen met klussen in de tuin waar we wel een trekker voor kunnen gebruiken. Uiteindelijk hebben we nog lang niet het netwerk van de gemiddelde Sloveen, die overal wel iemand voor kent. Diezelfde middag worden we al beloond met een flinke hoeveelheid zelfgemaakte worst en natuurlijk sprak de week erna het hele dorp al over onze misser!

Dat de samenwerking goed is afgesproken bleek toen onze boer dit voorjaar uit zichzelf het gras weer kwam maaien.

Met de opkomst van de mijnstreek 100 jaar geleden kwamen in Nederland voor het eerst nieuwe migranten. Behalve Duitsers, Italianen en Polen was er een niet onaanzienlijke groep Slovenen die zich in de mijnstreek vestigden. De Slovenen behoren daarmee tot de oudste arbeidsmigranten in Nederland. Mijn persoonlijke geschiedenis is verweven met die van de Slovenen in Limburg.

Ik ben geboren in Brunssum, in dezelfde gemeente waar mijn grootouders uit Slivnica rond 1928 terechtkwamen omdat mijn opa er werk vond in de staatsmijn Hendrik. Mijn vader is een geboren en getogen Brunssummenaar; mijn moeder een Sloveense uit Ljubecna, ze overleed in 1997. Jaren na haar dood werd ik me ervan bewust dat mijn geschiedenis en de herinneringen van mijn jeugd niet op zichzelf staan maar deel uitmaken van de geschiedenis van de Sloveense gemeenschap in

Limburg. Bovendien kwamen in de Nederlandse maatschappij allochtonen en autochtonen steeds meer tegenover elkaar te staan. Die onverdraagzaamheid dwong mij stil te staan bij mijn identiteit. Ik kwam tot de conclusie dat ik niks wist over mijn eigen afkomst en besepte dat, om meer te begrijpen van de wereld, ik bij mezelf zou moeten beginnen. In eerste instantie richtte mijn zoektocht zich primair op mijn eigen verhaal. Ik zocht naar antwoorden binnen mijn familie, in Nederland en in

Slovenië en dat bracht soms onverwachte emoties met zich mee. Toch besloot ik mijn zoektocht vanuit mijn beroep van journalist te professionaliseren in de vorm van een documentaire en/of een boek. Omdat ik tot het besef kwam dat niet alleen het culturele erfgoed van mijn eigen familie aan een zijden draadje hangt maar ook de migratiegeschiedenis van de Slovenen voorgoed verloren dreigt te gaan.

In die periode kwam ik ook in contact met het Landelijk Inspraakorgaan Zuid-europaanen (LIZE), op dat moment druk bezig met het opzetten van een training Culturele Spoorzoeker om het erfgoed (verhalen, foto's en documenten) van de Zuid-europaanen (waaronder de Slovenen) in Nederland te bewaren. Ik werd één van de deelnemers. We zijn een jaar verder en een kleine digitale tentoonstelling is nu te bewonderen op de website van het Internationaal Instituut voor de Sociale Geschiedenis (IISG) in Amsterdam. Op de website

Milena Mulders studeerde aan de Academie voor de Journalistiek in Tilburg en is momenteel bezig met de research voor een boek en een documentaire over de Sloveense gemeenschap in Limburg. Ze woont in Amsterdam.

is een selectie van foto's uit de fotoalbums van Zuid-Europese migranten te zien, waaronder prachtige foto's van het huwelijk van de beroemde Joegoslavische volksdanser Ciga Despotovic. Ook opgenomen: een beeld van een Sloveense processie, afkomstig uit de collectie van de Barbara Vereniging Brunsum-Heerlerheide. Onbekend is waar en wanneer deze foto genomen is. Dus hierbij de oproep: mocht u weten waar en wanneer deze foto genomen is, stuurt u dan een mail naar het IISG of neemt u contact op met ondergetekende. Web-adres: www.iisg.nl/hbm/zuid-europeaan

Het afgelopen jaar heb ik voor de training Culturele Spoorzoeker én uit eigen initiatief in Limburg zo'n 20 mensen van Sloveense komaf bezocht. Sommigen sprak ik al meerdere malen; anderen zag ik voor het eerst. Onderwerp van gesprek was steeds: het migratieverhaal, van hen zelf of van hun ouders. Hoe zijn zij naar Nederland gekomen en waarom? Hoe vonden zij hun draai in de Limburgse samenleving? Hoe zag hun leven eruit in de gezellenhuizen? En in de koloniën? Wat was de rol van de Barbara Vereniging? En wat vonden de Limburgers er eigenlijk van? Wat deden de Slovenen in hun vrije tijd? En wat hebben de Slovenen met zingen? Welke

rol speelde de kerk en wat weet u zich te herinneren over pater Teotim, over café Ljubljana en Maroesja, het wijndruivenbal, Joseph Dussak uit het Leiffelder Ven en over het transporten van Parfant en Gril? Natuurlijk kwamen er ook pijnlijke onderwerpen aan bod: de slechte omstandigheden in Joegoslavië, de Tweede Wereldoorlog, de slechte arbeidsomstandigheden, de ziektes, de uitsluiting, de angst voor ontslag, de discriminatie en heimwee. Ook bekeken we samen de fotoalbums of was er vooraf een selectie gemaakt. En zo kwamen de verhalen los, aan de hand van vragen maar ook vanzelf, door aangewakkerde herinneringen, foto's en stoffige documenten. Soms ging dat vanzelf, soms moeizaam maar altijd heb ik met zeer veel interesse geluisterd naar alle kleine geschiedenissen, die allemaal tezamen het nog onbekende verhaal vertellen van de Slovenen in Nederland. In juni 2005 heb ik, dankzij een financiële ondersteuning van het LIZE, het IISG en het ministerie van Buitenlandse Zaken in Slovenië, een waardevol begin kunnen maken met het ontsluiten van de Sloveense migratie geschiedenis in Nederland. Ik weet: het boek gaat er komen maar de voltooiing hangt af van uw medewerking. Daarom deze oproep. Bent u geïnteresseerd geraakt in dit bijzondere

initiatief? Wilt u uw verhaal vertellen of twijfelt u? Heeft u vragen, bijvoorbeeld over de procedure, of wilt u iets overleggen, bijvoorbeeld of een verhaal, foto of document interessant is? Neemt u dan contact met mij op. Ik zie uw reacties met zeer veel interesse tegemoet.

Naast (migratie)verhalen en foto's (periode rond 1920 – heden) van zowel Slovenen in Limburg als van Sloveense arbeidsmigranten elders in Nederland ben ik in het bijzonder op zoek ik naar: documenten die het migratieverhaal illustreren, zoals getuigschriften, aanbevelingen (uit Slovenië), oude paspoorten, brieven (werk en privé), kaarten, diploma's, arbeidscontracten, etc. Ook zoek ik foto's van Slovenen aan het werk, tijdens de vrije tijd, tijdens de reis naar Nederland, bij de aankomst in Nederland, etc.

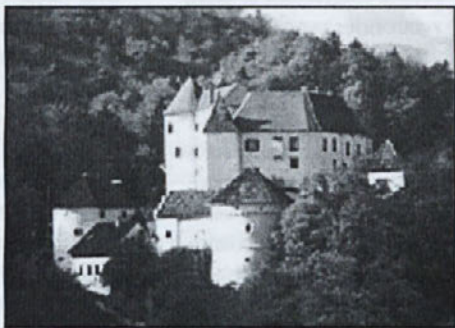
Tot slot wil ik iedereen, die al heeft meegewerkt of die aangegeven heeft mee te willen werken, via deze weg vast ontzettend bedanken voor hun tijd, energie en vertrouwen. Ik neem t.z.t. contact met u op voor een vervolgspraak.

Contactgegevens:

Milena Mulders
Hoofdweg 459 III
1056 CW Amsterdam
Telefoon: 020 683 56 70
Mobiel: 06 510 69 815
Email: mlenamulders@hotmail.com

ALS ZWERFVOGELS

Als zwerfvogels kwamen we in juni weer uit alle windstreken van Slovenië bij elkaar gezwermd de NISsers, de Nederlanders In Slovenië. Deze keer troffen we elkaar aan de ingang van het prachtige tuin- en landschapspark Mozirski Gaj, op een zonnige zaterdagmorgen, op een terras aan het water. Het werden warme begroetingen tussen oude en nieuwe bekenden, speciaal met Joop en Jenny, de gastheer en gastvrouw, die de moeite hebben genomen om deze dag te organiseren. Men raakte ook nu weer snel aan de praat, een dag duurt maar kort en je hebt elkaar zoveel te vertellen, diegenen, die pas naar Slovenië zijn verhuisd, zowel als diegenen, die er al meer dan 25 jaar wonen. Iedereen heeft zo zijn eigen verhaal. We kregen bij de koffie al meteen de eerste verrassing, een heerlijk stuk hollande appeltaart, door Joop zelf gebakken! Na de koffie ging het op weg, een convoitje nederlanders door het sloveense land. Geleid door Joop met zijn vreemde, groene nummerbord, ging het door een vriendelijk, heuvelend landschap, kleine dorpjes met kerkjes, kromme weggetjes langs lieflijke riviertjes, beboste hellingen, afgewisseld door bebloemde weiden en groententuinten. Is het aleens iemand opgevallen, dat het sloveense land sprekend lijkt op het land van de plaatjes in nederlandse sprookjesboeken? Onze auto's werden tijdachines, het werd een dag van heftige slingeringen heen en terug in de tijd. Overal waar we kwamen werden we geconfronteerd met tijdopnamen van een vervlogen historie van het sloveense land en zijn bevolking. Als een vrolijk twinkelerende zwerm vogels streken we neer op het prachtige kasteel van Velenje, dat schijnbaar onverstoorde door wat drukte rond het fotograferen van een bruidspaar, lag te dromen, genietend van een welverdiende rust. Het heeft tenslotte al zeven eeuwen

lang trots de storm der tijden weten te weerstaan en bleek ook bij de ettelijke turske aanvallen een onneembare vesting. Ineens werd de stilte doorbroken en werd het kasteel langzaam wakker geschud. Daar kwamen de nederlanders-in-den-vreemde. Ja, een oplettend oor kon bloemrijke taalschakeringen waarnemen, van het vloeiende, zachte limburgs tot het onvervalste, sappige noord-amsterdamse dialect, maar desalniettemin verliep het gesprek overvloedig en vlekkeloos. De gemoedsrust van de gids, die zijn uiterste best deed om ons tevreden te stellen, werd dusdanig op de proef gesteld, dat hij zowaar een beetje overspannen raakte en, een burn-out nabij, bijna vergat ons de bovenste helft van het kasteel te laten zien. Er waren dan ook ontzettend veel deuren om te ontsluiten en weer te vergrendelen, zoals dat gaat op oude kastelen. Zo zwierven we door het verleden van Slovenië en haar bevolking, via de stijlkamers, het oude winkeltje en de oude kroeg uit de dertiger jaren, toen Velenje nog een dorpje was, dat niet meer dan 650 inwoners telde, met een zijsprong door de kamers met afrikaanse kunst- en gebruiksvoorwerpen, naar de realistische expositie over de kolonmijnen en de socialistische staatshouding. Na de schilderijen, de mooie en de lelijke, maakten we in de paardenstal van het kasteel een reuzensprong terug in de tijd

naar resten van de 5 miljoen jaar oude mastodont, die men 40 jaar geleden opgroef in de buurt van Velenje. De verschikkingen van de tweede wereldoorlog vormden geen vrolijk afscheid van het kasteel. Maar wij stapten weer de zon in. Weer in de auto, ging het langs het lieflijke riviertje de Paka terug naar Mozirje. Daar leidde Joop ons regelrecht naar de residentie van de familie Zonneveld-Piek. Bij Jenny en Joop thuis werden we door hen onverwachts onthaald op een onsterfelijk lekkere hollandse kippensoep (hoe lang is dat wel niet geleden) en de bijbehorende broodjes. Allemaal veel te veel van het goede (Jenny: "Jullie laten me toch niet met al die broodjes zitten, he?"). Het zat zo heerlijk in de tuin, maar we moesten verder. Joop en Jenny leidden ons weer op weg naar ons volgende reisdoel. Na een korte, maar mooie rit, onder langs de uitlopers van het gebergte, de Alpen van Savinja, kwamen we in Gornji grad, een plaatsje onder aan het plateau van Menina, wat nog steeds een beetje een sfeer ademt van eeuwen geleden.

De streek vormt al duizenden jaren een doorgangsland voor allerlei volkeren. Toen zich de nederzettingen van het slavisch volk gingen uitbreiden, voelden benedictijnse monniken de noodzaak om zorg te dragen voor hun zielenheil en ze bouwden in de 12e eeuw in deze afgelegen streek onder de bergen een machtig klooster. Toen het klooster, eens omgeven door een sterk verdedigingswerk, de zetel werd van het bisdom van Ljubljana, werd

de bijbehorende kerk in de 18e eeuw nog verder verfraaid en uitgebouwd tot de grootste kathedraal van Slovenië. In de oude vestingtoren is een eenvoudig, maar sfeervol museum ingericht over de streek en haar bevolking. Het is een indrukwekkende verzameling van gebruiksvoorwerpen en gereedschap, voor een groot deel uit het nalatenschap van Anton Jamnik, een plaatselijke klokkenmaker, die nu pas hun waarde krijgen en nostalgische gevoelens oproepen uit vervlogen kinderjaren. De verzameling van fossielen en gesteenten bewijst, dat de streek rond Gornji grad een belangrijke vindplaats is van fossiele schelpen en andere zeediertjes, aangezien de huidige uitlopers van de bergen, voordat het land door tectonische verschuivingen langzaam omhoog gedrukt werd, eens de oevers vormden van de grote pannonische binnenzee.

Precies langs deze kust uit de oertijd reden we, gezellig prattend, met de beelden uit het verleden nog in ons hoofd, langs het riviertje

de Dreta, naar Nazarje, naar het punt, waar de Dreta in de Savinja stroomt. In het oude kasteel Vrbovec heeft men een prachtige tentoonstelling over de bossen en de vooroorlogse houtvesterij ingericht. Aangezien Slovenië voor meer dan zestig procent uit bossen bestaat en daarbij de derde plaats inneemt in Europa, was de houtvesterij in die tijd de hoofdbron van inkomen. De gidse leidde ons door een wereld van beeld en geluid langs de beboste hellingen, waar de bomen bij honderden geveld werden en de stammen met enorme snelheid via lange glijbanen langs de berghellingen naar het dal werden gestuurd, een zeer gevaarlijk

werk. Vandaar ging het de rivier op, waar de bomen, eerst afzonderlijk, later samen gebonden tot vloten, verder werden vervoerd tot aan de Zwarte zee. De houtvesterij werd 's winters bedreven en de tentoonstelling maakte op realistische wijze duidelijk, dat het, door de sneeuw en de ijzige kou van het water van de rivier een immens zwaar beroep moet zijn geweest. Na deze indrukwekkende tentoonstelling werden we uitgenodigd voor een drankje in het paviljoen. Het weer zou weldra omslaan, maar dat had geen invloed op onze stemming. Die werd nog beter toen we in het restaurant kwamen. Want toen werd ons pas duidelijk, wat Joop bedoelde met de verrassing van de dag! We werden binnen geleid in een zaaltje in middeleeuwse stijl, we kregen een tuniek en de eigenaar van de herberg maakte ons op plechtige wijze duidelijk, dat we op middeleeuwse manier met de handen mochten eten. Wij lieten ons dat geen twee keer zeggen en we deden ons tegoed aan kip en varkensbouten. Het werd een vrolijke boel. Joop werd terecht gekroond tot koning van de dag. Jenny werd daardoor natuurlijk ook automatisch koningin. Maar bij het afscheid waren ze weer gewoon Joop en Jenny. Bedankt Joop, bedankt Jenny, het was een geweldige dag. Bedankt allemaal voor een fijn samenzijn.

Het ligt niet alleen aan de nederlandse taal, die we gemeen hebben, dat het zo'n fijn gevoel geeft om samen te zijn. Volgens mij ligt het meer aan het feit, dat we een gezamenlijk gevoel van dankbaarheid kennen, dat we dit prachtige land, ons thuisland Slovenië, met elkaar mogen delen.

Tot de volgende keer!

Peter Rondaij
Ljubljana, 17 juni 2005.

Gostilna VINTGAR

Na ongeveer vier jaar bij mijn zus en zwager in Nederland te hebben gewoond ben ik in 1995 weer terug gegaan naar mijn vaderland Slovenië. Daar heb ik in de loop der tijd mijn huidige vriend Micha leren kennen die als kok werkte in het gerenommeerde en bij talloze vakantiegangers bekende hotel Toplitce.

Omdat ik al enkele jaren als gastvrouw in verschillende hotels werkte was het natuurlijk niet zo vreemd om elkaar tegen het lijf te lopen. Bij ons ontsproot, zoals bij velen in de horeca, de gedachte om eens iets voor onszelf te beginnen.

In juli 2001 kregen wij de gelegenheid om het vier jaar gesloten restaurant "VINTGAR" te pachten en hebben dat met twee handen aangegrepen.

Blanka & Miha

Podhom 62
4247 Zg. Gorje
Tel. 04/ 572 52 62
GSM: 041 829 878
gostilna.vintgar@butn.net

Več kot 1,5 km dolga soteska je skrita med visokimi stenami hribov Boršt (931 m) in Hom (834 m). Brez lesenih mostičev in galerij bi bila praktično neprehodna. Kljub neposredni bližini Bleda (samo 4 km stran) je bil Vintgar prehojen šele leta 1891. Tedanji župan Gorij Jakob Žumer in fotograf Benedikt Lergierporter sta izkoristila takrat nenavadno nizek vodostaj reke Radovne in se podala na svojo raziskovalno pot. Lepote soteske s slapovi in brzicami so ju tako navdušile, da so kmalu zatem uredili lepo urejeno turistično pot skozi Vintgar. Uradno je bila odprta v avgustu leta 1893. Turisti s celega sveta so tedaj ponesli slavo Vintgarja in največjega, 13 m visokega slapa Šuma po širnem svetu.

Slap Šum v blejskem Vintgarju se ne more pohvaliti z visokim padcem vode, je pa obudovanja vreden njegov močni pretok. Potoka Krmarica in Kotarica in nekaj stranskih izvirov napajajo reko Radovno, ki ima vedno dovolj vode. Krmarica in Kotarica že dosti pred samim „uradnim“ izvirom Radovne Pod Jutrovo skalo ponikneta v globino. Močan pretok Radovne pride do izraza prav v Vintgarju. Več kot 1,5 km dolga soteska je skrita med visokimi stenami hribov Boršt (931 m) in Hom (834 m). Brez lesenih

mostičev in galerij bi bila praktično neprehodna. Kljub neposredni bližini Bleda (samo 4 km stran) je bil Vintgar prehojen šele leta 1891. Tedanji župan Gorij Jakob Žumer in fotograf Benedikt Lergierporter sta izkoristila takrat nenavadno nizek vodostaj reke Radovne in se podala na svojo raziskovalno pot. Lepote soteske s slapovi in brzicami so ju tako navdušile, da so kmalu zatem uredili lepo urejeno turistično pot skozi Vintgar. Uradno je bila odprta v avgustu leta 1893. Turisti s celega sveta so tedaj ponesli slavo Vintgarja

in največjega, 13 m visokega slapa Šuma po širnem svetu. Radovna se v času pričetkov izkoriščanja električne energije ni mogla izogniti zavezitvi. Nad naravno 5 m visoko polico, malo nad slapom Šum, so zgradili jez in večino vode speljali po železni cevi do elektrarne v dolini. Šum je danes mogočen le ob dvignjeni zapornici ali po deževju, ko cev do elektrarne ne more požirati vse vode.

Camping with a personal touch!

In North Slovenia,
Upper Savinja valley

Mr. Jorij Kolenc

Varpolje 105

3332 Recica ob Savinji

Tel. +386 (0) 35 835 027

GSM: +386 (0) 41 771 846

www.campingmenina.com

KnislowDesign

**Ontwerp,
opmaak en
drukwerk
verzorging**

De Geer 7

7021 NR Zelhem

Tel. (06) 41 46 11 92

knislow@chello.nl

www.knislow.nl

Slovenie Tours

Postbus 3043 / Wilderkade 22

2935 ZGOuderkerk a/d IJssel

Tel.: (0180) 684 684 * Fax.: (0180) 684 031

Reisburo SLOVENIË

Tickets Amsterdam/Brussel naar Ljubljana

*Informeer altijd naar
de actuele prijs !!!

295,-* Euro

incl. Luchthaven belasting en boeking kosten (prijswijzigingen voorbehouden)

Op alle reizen / autoverhuur / hotels / appartementen 5% korting!

Op alle wintersport aanbiedingen 5% extra korting!

Gratis annulering verzekering.

WWW.SLOVENIETOURS.NL

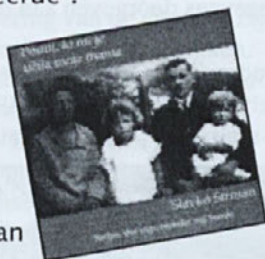
SCHERMER WIJNKOPERS & DISTILLATEURS

SEDERT 1782 IN HOORN

TEL: 0229 - 21 77 77 • FAX: 0229 - 21 87 65

SPECIALIST IN O.A. SLOVEENSE WIJNEN

Een must voor liefhebbers van Sloveense volksmuziek: C.D.'s met zang en harmonika begeleiding. Meer dan 100 liedjes: "die mijn moeder mij leerde".

gezongen
en gespeeld

door:
Slavko Strnman

Informatie: 045-5218150

Verkeersburo Slovenië

Benthuizerstraat 20-beneden

3036 CB Rotterdam

Tel. (010) 465 30 03

Euro House Nederland

Victor V. Solar

Buitenkamp 27

7214 BH Epse

Tel.: (0575) 494 703 • Fax.: (0575) 491 005

Autotel. 06-53118079

Import en Export-bemiddeling

SLOVEENSE TELEVISIE BIJ URK FM

Het massale nee van Urk tegen de Europese grondwet maakte zowel nationaal als internationaal grote indruk. Cameraploegen verdrongen elkaar voor het gemeentehuis en The Financial Times wijdde er een groot verhaal aan. Nog steeds houdt de anti-EU-stemming de gemoederen bezig, tot in de verste uithoeken van de unie.

Dinsdag j.l. kwam er namelijk een cameraploeg van de Sloveense nationale televisie naar Urk om er een reportage te maken. Twee medewerkers van RTV Slovenija, die Brussel als standplaats hebben, interviewden onder anderen Cees de Vries en Henk Visser, de presentatoren van het Urk FM-programma Visser & De Vries. Het item wordt maandagavond uitgezonden en wellicht zijn er Urkers met een zeer uitgebreid satellietpakket die de uitzending kunnen meemaken.

Visser en De Vries horen niet bij die groep en daarom wachten ze vol belangstelling de toegezegde dvd af.

Juni 2005

Ambasada

Sporočila

Ter gelegenheid van de 14e onafhankelijkheidsdag van de republiek Slovenie, hield de ambassade op vrijdag 24 juni jl. in het Crowne Plaza Promenade te Den Haag een receptie waarvoor ook alle in Nederland wonende Slovenen uitgenodigd waren.

In de vorige LIPA is al iets gezegd over een op te bouwen adressenbestand van de ambassade. Wilt u de volgende keer ook een persoonlijke uitnodiging ontvangen voor een door de ambassade georganiseerde activiteit voor Slovenen in Nederland, dan moet u uw adresgegevens doorgeven aan de heer:

Andrej Žitko van de ambassade.
Telf. 070-3108690. Fax. 070-3626608.
E-mail: embassy@slovenia.demon.nl

*Dr. Tea Petrin
in gesprek.*

Na afloop van de receptie op 24 juni jl. was er op de ambassade nog een vergadering, waar plannen werden besproken om te komen tot een volwaardig NL-Slo en Slo-NL woordenboek. Piet Kuijten nam het initiatief om verschillende mensen die hier op de een of andere manier mee bezig zijn bij elkaar te brengen.

Uit Ljubljana was Anita Srebnik overgekomen. Zij heeft een NL-Slo woordenboek compleet, maar heeft problemen met de financiering van de uitgave. Zij wil een echt boekwerk laten drukken. Arthur Clemens heeft al een aantal jaren het bekende Dekko digitale Slo-NL woordenboek. Tanja Mlakar en Aleksandra Popit (bekend van de dag van de Sloveense Cultuur) zijn in Nederland wonende dames die de nodige ervaring hebben met vertaalwerk in beide talen waren ook aanwezig. Omdat er zo 1, 2, 3 geen gezamenlijk uitgangspunt was, is er een werkgroep ingesteld. Piet Kuijten en Arthur Clemens bekijken of het mogelijk is om een digitaal project te starten in de Wikapada opbouw, zodat er vanuit de al aanwezige bestanden een volwaardig dynamisch woordenboek kan ontstaan. In tegenstelling tot Anita Srebnik is het doel niet om een papierenversie te maken. Wie toch een boekwerk in de kast wil, moet het resultaat zelf printen. Tanja Mlakar heeft de redactionele inbreng. Over dit project zult u zeker meer horen in de komende tijd.

Op de volgende pagina's kunt u kennismaken met een begin van een bijzonder creative en speels Sloveens-Nederlands woordenboek.

Foto boven:

v.l.n.r. Anita Srebnik
en Piet Kuijten

Foto links:

v.l.n.r. Tanja Mlakar, Arthur
Clemens en Piet Kuijten

De schrijfmachine mijmert gekkenpraat.

Lees maar, er staat niet wat er staat.

SPEELS WOORDENBOEK SLOVEENS-NEDERLANDS

Een woordenboek is hét speelgoed bij uitstek voor nieuwsgierige mensen tussen negen en negenennegentig jaar. De Nederlandse uitdrukking 'kris kras' en haar Sloveense tegenhanger 'križ kraž' lijken sterk op elkaar; de werkwoorden 'kleppen' en 'klepetati' zijn waarschijnlijk broer en zus. Heeft het Sloveense 'Kukati' via het Duitse 'Kucken' iets met ons Nederlandse 'Koekeloeren' te maken? Met het woord 'tiptop' kan zowel een Nederlandse toerist in Slovenië als een Sloveense toerist in Nederland tiptop uit de voeten. Het woord 'palaver' kan in beide talen hetzelfde betekenen. Spelenderwijze kunnen de Sloveense woorden 'katgut', 'mestjan', 'nestvaren' en 'neukreten' opeens Nederlandse woorden worden. We zouden zelfs nieuwe woorden kunnen bedenken. Wat is een 'protifitoftoren' voor een toren? 'Postregel' zou een prachtige vakterm onder postboden kunnen zijn. Het Sloveense 'nadut' ('opgeblazen') zou een soort 'natwijfel' of 'post-twijfel' in het Nederlands mogen betekenen. Een twijfel met vertraging.

Dit woordenboek gaat over Nederlands-ogende woorden die in het Sloveens een andere betekenis en vaak een andere uitspraak hebben. Een soort valse vrienden. Het Sloveense woord 'spanje' ('slaap') betekent iets anders voor een Nederlander dan voor een Sloveen. Het Sloveense woord 'glas' betekent o.a. 'stem'. Onze Nederlandse 'ober' is een 'reus' in de Sloveense taal. Ons 'petje' is een 'lied'. We benadrukken zo het ludieke element van Sloveense woorden die een Nederlandse spelling maar een andere betekenis hebben.

Martinus Nijhoff, 'Awater' (1934)

Het is geen woordenboek strikt genomen. Een voorbeeld: Het Sloveense woord 'bik' betekent 'stier'. Maar in het Nederlands is het o.a. de eerste persoon enkelvoud van het werkwoord 'bikken' (schaften, eten). Daarnaast bestaan er in het Sloveens talloze woorden en uitdrukkingen met het component 'bik' die wij hier achterwege laten omdat ze voor de lezer irrelevant zijn. Deze horen in een echt woordenboek thuis. Met dit boekje heeft de lezer geen boodschap aan het feit dat bijvoorbeeld 'bikoborba' en 'bikoborec' respectievelijk 'stierengevecht' en 'stierenvechter' betekenen. Op deze toer is ons tweetalig woordje 'bik' allang uit het zicht verdwenen en hebben we het doel van het boekje gepasseerd.

Een woordenboek is een achterhaalde poging om de werkelijkheid te vangen. Om het lezen aangenaam te maken, hebben we geprobeerd om specifieke taalkundige begrippen achterwege te laten. Toch hebben zich bij het schrijven verschillende problemen voorgedaan die het vermelden waard zijn: spellings- en uitspraakproblemen die we op elk moment duidelijk proberen aan te geven. Het Sloveense 'spi' ('hij/zij slaapt') wordt als 'spie' [spie] (o.a. 'ijzeren pen') uitgesproken. Ons woordenboek maakt geen verschil qua uitspraak tussen de Nederlandse medeklinkers /c/, /s/ en /z/ en de Sloveense /č/, /š/, /ž/. Een compromis: we gaan ervan uit dat een Nederlander, ook bij het zien van een vreemd hoedje op het Sloveense woord 'žal' ('spijt'), in eerste instantie de Nederlandse toekomstige werkwoordsvorm 'zal' herkent. Ook het Sloveens wordt overspoeld met

Engelse woorden. Zo wordt er geen uitspraakverschil gemaakt tussen de /v/ en de /f/: 'ver' (Nederlands) en 'fer' (Sloveense schrijfvariant van het Engelse 'fair'). De Sloveense 'Flam' wordt de Nederlandse 'Vlam'. De eindklank /t/ dient men op twee manieren te interpreteren: /t/ en /d/. Het Sloveense 'rod' ('afkomst') wordt als 'rot' gelezen. En het Sloveense 'pod' ('grond') wordt 'pot' (/pót/, weg of /pšt/, zweet).

Elke letter wordt door een gedachte of een woordgrapje ingeleid. Het corpus woorden van dit boekje heeft als leidraad het Groot Woordenboek der Sloveense Taal (1986) en het woordenboek Slovenski pravopis (2003). Taalkundig gesproken hebben Slovenië en Nederland een gemeenschappelijke kleur: 'Oranje'. Het Nederlandse 'oranje' vermengt zich met de Sloveense betekenis dat 'beploegen' inhoudt. Een prachtige metafoor waarvoor taal eigenlijk dient. Taal staat voor begrip en verstandshouding tussen volkeren. Taal opent deuren. Taal beploegt en verrijkt onze kennis omtrent de wereld en onszelf met nieuwe klanken. Kimmen die onze akkers verbreiden.

Mijn dank tot slot gaat uit naar Mateja Seliskar- Kenda die het nakijken van de Sloveense inbreng tot haar rekening heeft genomen en tevens bereid is geweest om het voorwoord in het Sloveens te vertalen. Wij wensen u veel leesplezier en sluiten af met het woord 'Prosit', dat zowel voor Sloveense als voor Nederlandse oren bestemd is.

VOORBEELD MET DE LETTER B.

B.

Als ik de letter B zou zijn, zou ik gefrustreerd zijn. Verdrongen naar de tweede plaats. Troostgedachte: eerste medeklinker. Bla, bla, bla.

BAKER: 1 Koper.

BAL: 1 Voltoid deelwoord van het werkwoord
BATI SE: Angst hebben. 2 Bal (het).

BAZEN: 1 Zwembad (het).

BEDEL: 1 Verleden tijd, enkelvoud, mannelijk, van
BEDETI: Toezien op, Waken over.

BEDEN: 1 Ellendig.

BEL: 1 Wit.

BES: 1 Woede (de). 2 Demoon (de).

BIK: 1 Stier (de). 2 Astrologisch teken uit de dierenriem.

BIL: 1 Verleden tijd, enkelvoud, mannelijk, van het
werkwoord BITI: Zijn.

BITJE: 1 Bestaan (het). 2 Hartklop (de).

BLATEN: 1 Modderig.

BLAZEN: 1 Dement. 2 Gek.

BLAŽEN (Lees: BLAZEN): 1 Vroom. 2 Gelukkig.

BODEM: 1. Eerste persoon enkelvoud, tegenwoordige tijd, van het werkwoord BOSTI: Pikken (met een snavel).

BOK: 1 Dij (de).

BOL: 1 Hartspijn (de). 2 Eigenaam in de Sloveense versie van het kinderboek Herkules naar de gelijknamige Walt Disney animatiefilm. BOL is een van de twee kleine duiveltjes die *HAD (HADES), de god van de onderwereld, vergezellen.

Deze creatieve invallen zijn ontsproten uit het brein van Santiago Martin uit Ljubljana. Hij hoopt o.a. met dit voorproefje in de LIPA een (Nederlandse) uitgeverij te kunnen interesseren voor dit speelse woordenboek.

Reactie's aan:

Santiago Martin

Jakopiceva 11

SL- 1000 Ljubljana, Slovenie

tel.: 00 386 1 521 21 35

B

BOM: 1 Toekomstige tijd, enkelvoud, van het werkwoord BITI: Zijn.

BOREN: 1 Arm. 2 Onvoldoende.

BOS: 1 Blootvoets.

BOT: 1 Gelijk (zonder winst of verlies).

BOTER: 1 Peetvader (de). 2 Kamaraad (de).

BRADEN: 1 Baardachtig.

BRAK: 1 Jachthond, Setter (de).

BREDA: 1 Machinegeweer uit Italiaanse afkomst. 2 Meisjesnaam.

BRIL: 1 Voltooid deelwoord van 'Snijden'.

BRODEN: 1 Vaartuig (het).

BROM: 1 Bromium (het).

BRON: 1 Koper (het).

BUREN: 1 Heel erg hard. 2 Oproerig.

Door: Alexander Vink vanuit Slovenië (trafo@vink.zzn.com)

Vastgestelde wisselkoers

Sinds midden juni is de wisselkoers tussen de Sloveense Tolar en de EURO vastgesteld.

tot de toetreding van Slovenie in de EMU, naar verwachting begin 2007.

1 EUR= 240,00 SIT

Nederlandse ambassade in Ljubljana

Website: www.netherlands-embassy.si

Nederlandse business club in Slovenie
SDBP- Slovene Dutch Business Platform

Website: www.sdbp.eu.tt

Info-email: info@sdbp.ca.tc

en trafo@vink.zzn.com

Benzineprijzen per 6 augustus 2005

Euro Super (95)

226,80 SIT (= EUR 0,95)

Euro Super Plus (98/100)

241,30 SIT (= EUR 1,01)

Diesel (D2)

221,40 SIT (= EUR 0,93)

Met ingang van 1 juli 2005 heeft OMV geen Super Plus (98) meer. Deze is vervangen door de verbeterende 100 octaan benzine.

Nieuw soort benzine in Slovenie

Sinds juli 2005 kan men bij de benzinepompen van OMV (OMV/ISTRABENZ) geen octaan 98 meer tanken maar alleen nog de verbeterde loodvrije octaan 100. Deze OCTAAN 100 heeft dezelfde prijs als de 98 octaan. De octaan 100 kan men alleen bij OMV tanken.

Reizigers door Oostenrijk opgelet!

Vanaf 1 mei 2005 is iedereen verplicht een veiligheidshesje (oranje of geel) in de auto/motor te hebben en wel op een plaats waar men de hesjes kan pakken in geval van pech of ongeval. De oostenrijkse politie controleert intensief, ook op vakantiegangers en de boetes zijn fors als men geen veiligheidshesje bij zich heeft. En vanaf september 2005 is men verplicht om in Oostenrijk nu ook overdag altijd met dimlicht rijden! Boetes liggen tussen de € 30,- en € 100,-

Nieuwe Nederlandse ambassadeur in Slovenie

Sinds 5 juli 2005 is er voor de komende 4 jaar een nieuwe Nederlandse ambassadeur, j. C. M. Groffen, aangesteld. Vlak na aankomst op Brnik heeft hij aan President Drnovsek zijn geloofs-brieven overhandigt en was meteen in functie. Dezelfde dag's avonds stelde hij zich voor tijdens de bijeenkomst van de Sloveens Nederlandse Business Platform (SDBP). Tijdens die bijeenkomst nam ook de plaatsvervangende ambassadeur Klaas Huisman afscheid. Hij vertrok naar Tunesie om daar zijn nieuwe functie uit te oefenen voor de komende 4 jaar. De voormalige Nederlandse ambassadeur Jan Henneman is enkele dagen ervoor terug gegaan naar Nederland.

Populaire zangeres naar huis terug gestuurd door Sloveense douane

Op 18 mei heeft de Sloveense grenspolitie op vliegveld Brnik de populaire turbo-folk zangeres "Ceca", echte naam is Svetlana Raznatović teruggestuurd naar Servië omdat haar papieren niet in orde waren.

Zij is toen direct weer terug gevlogen naar Belgrado om de papieren in orde te maken. Zij kwam naar Slovenie om een geheel uitverkochte concerten te geven. De overige leden van de band die meegevoelen hadden geen grens problemen en konden ongestoord verdergaan. »Ceca« kwam de volgende dag terug met de juiste papieren en kon later gaan op treden voor ongeveer 6.500 fans.

Vanwege haar banden met de servische onderwereld en haar familie achtergrond is haar wel de toegang geweigerd in Australië en Canada. Zij is de weduwe van de vermoorde Arkan.

Sloveense producent van uitlaten heeft problemen bij uitbreiding
Akrapović, een bekend sloveens bedrijf die sinds 4 jaar uitlaten voor motoren produceert, probeert al enige tijd vergunning te krijgen om een nieuw

3000 m2 logistiek en productie centrum te bouwen. De directeur vertelde dat hij contracten heeft afgesloten met o.a. Mercedes en Ferrari om uitlaten voor auto's te produceren. Maar moest helaas de contracten annuleren omdat hij geen nieuwe productie faciliteiten mocht bouwen. De directeur vertelde dat de problemen ontstaan zijn door trage overheidswerking. Het bedrijf bouwt nu op een geheel andere locatie de benodigde uitbreiding, waardoor ook de kosten weer verhoogt worden. Hij vertelde ook dat de Sloveense belastingregelingen de zaken bemoeilijkt. Het bedrijf heeft haar werknemers pas nog een extra maandloon uitbetaald vanwege de goede productie. De directeur ging nog verder met zijn reactie, wanneer de Sloveense staat niet binnen 2 jaar de wetten enz. verbetert, dan zal hij een gedeelte of de gehele productie naar het buitenland verplaatsen.

Touristenburo Maravske Toplice

Onlangs heeft het toeristenburo in de bekende Kuuroort Moravske Toplice al diverse EU projecten binnegehaald, voor o.a uitbreiding fietspaden en routes in de gemeente en daarbuiten (o.a. samen met Hongaarse gemeenten).

Zo hebben ze ook een geheel nieuwe Website geopend, welke een bezoek waard is: www.Moravske-toplice.com, waarop behalve actuele lokale- ook touristische informatie staat met o.a mogelijkheden voor het boeken van appartementen, prive kamers,... Maar ook routes welke men met de fiets, te voet of met de auto kan doen. De site is in diverse talen zoals o.a. Sloveens, Duits, Engels, andere talen zullen nog volgen. Het toeristenburo is onderdeel van de gemeente en verhuurt ook fietsen, verkopen souvenirs, lokale en internationale tijdschriften en kranten, etc...

Nieuwe grensproblemen tussen Slovenie en Kroatie

In Prekmurje waar de rivier de Mur (Mura) de grens is tussen Slovenie en Kroatie vaart al vele jaren een oude veerboot, de zgn. Brod tussen beide oevers.

De Kroatische overheid heeft eind mei van de een op de andere dag de pont ertussen uitgehaald en aan haar oever aan de ketting gelegd en meteen een pont van hun eigenen makelij er tussen gedaan. De Kroatische overheid vertelde dat de Sloveense pont niet voldeed aan de veiligheidseisen.

De Sloveense veerboot is eigendom van de lokale plaats. Waarop men zich meteen luid kenbaar maakte en de Sloveense staat vroeg om actie te ondernemen. Dit gebeurde bij de Sloveense plaats Hotiza. Hier is de grens nog niet gedefinieerd en de lokale bevolking klaagt al een tijd over het feit dat daar vlakbij de Kroaten een grenspost hebben gebouwd op de Sloveense kant, die volgens de Kroaten hun grond is. Elke dag rijdt bewapende Kroatische grenspolitie over de Sloveense weg daar naar toe. Zij rijden zo'n 25 km over Sloveense grondgebied zonder enige begeleiding van de Slovenen.

Na zo'n 2 weken kon me de pont aan de Kroatische kant ophalen en verbeteren, zodat het aan alle veiligheidseisen voldoet. En dat heeft men ook gedaan.

Vanaf maart 2006 twee valuta's op rekening?

Onlangs heeft de Sloveense regering besloten dat vanaf maart 2006 de winkels 2 valuta's (Sloveense Tolar en de Euro) officieel moeten weergeven op rekeningen enz. Dit is dan al 10 maanden voordat vanaf april 2007 de Euro kan worden ingevoerd.

President Drnovsek had hartproblemen. Op 1 juni werd bekend gemaakt dat de Sloveense president Drnovsek een hartstoeornis had en men hem daarvoor enkele dagen thuis onderzocht had. De 55 jarige president heeft in 1999 een operatie ondergaan waar tumoren werden verwijderd.

Weer lottokoorts in Slovenie

Onlangs was er weer een lottokoorts in Slovenie. Een aantal weken was de hoofdprijs niet gevallen en de hoofdprijs was opgelopen tot SIT 460 MILJOEN (+/- EUR 1,2 miljoen). Lotko (lottoformuliernummer) was ook al een aantal weken niet uitbetaald. Het te winnen bedrag bedroeg daar 320 miljoen Tolar. Uiteindelijk werden de masale bedragen op 19 juni jl. uitbetaald aan 2 personen.

Amerikaanse ambassadeur op bezoek bij de Sloveense zigeuners

Op 15 juni bezocht de Amerikaanse ambassadeur in Slovenie, Thomas Robertson de zigeuners in Prekmurje waar hij ook sprak met de lokale zigeuners en met

de officiële voorzitters. Hij sprak dat zij een voorbeeld zijn voor alle zigeuners in Slovenie. In Prekmurje zijn de zigeuners goed georganiseerd en worden bij alles betrokken en niemand heeft problemen met hen zoals elders in Slovenie. De huizen zien er grotendeels verzorgd uit, ze hebben een kleuterschool, watervoorzieningen, elektriciteit enz. De meesten werken in Oostenrijk in de bouw, waardoor ze ook goed verdienen. De zigeuners wonen al vele tientallen jaren vredig samen met de lokale bevolking zonder al te veel grote problemen.

Noodweer in Slovenie

Ook in Slovenie heertse de afgelopen maanden noodweer. De dagen zijn warm en heet en dan dienen zich weer een noodw-

eren aan. Ljubljana ondervond overlast. Onder de bruggen stond veel water en wegen

waren ondergelopen. Ook in Maribor kon de riolering het water niet aan. Er in grote hagels stenen, zo groot als van kastanjes of eieren). Op 16 juni was er voor enigtijd geen stroom in delen van Ljubljana als gevolg van het hevige noodweer.

3 jonge atleten in ziekenhuis na zwaar autoongeluk

Op 6 juni gebeurde in Ljubljana een zwaar ongeluk waarbij 3 vooraanstaande atleten in het ziekenhuis zijn terecht gekomen, nadat zij eerder meededen aan de Sloveense kampioenschappen.

De 2 bestuurders zijn er met verwondingen vanaf gekomen maar waren beide onder invloed van alcohol. Volgens niet bevestigde gegevens zouden zij rond de 0,9 Promille alcohol in hun bloed hebben gehad. De auto's waar de 7 atleten in zaten, zouden 's nachts voorrang hebben genomen tegen over een ander die met een veel te hoge snelheid richting centrum Ljubljana reed.

Met als gevolg: 3 doden, 2 zwaar gewonden en 2 lichtgewonden.

Nederlandse Architecten tentoonstelling in Ljubljana

In de 2e helft van juni vond er een tentoonstelling plaats van de bekende Nederlandse Architecten Neutelings - Riedijk. Deze Nederlandse architecten hebben onlangs nog een prijs gewonnen bij de inschrijving voor het nieuw te bouwen Kolleseum in Ljubljana.

Vliegveld Maribor

Nieuwe lijndiensten?

In juni werd verder met de Sloveense Ministeries en Staat onderhandeld om het vliegveld van Maribor aan alle internationale vliegveld eisen te laten voldoen. Onlangs heeft vliegveld gesprekken

gevoerd met RYANAIR die zeer grote interesse toonde. Ryanair maakte bekend dat misschien vanaf oktober 2006 dagelijkse lijndiensten kunnen komen van Ryanair tussen Maribor en London. Ryanair rekende uit dat er jaarlijks zo'n 100.000 mensen van deze lijndienst gebruik zullen gaan maken.

Nu al worden chartervluchten uitgevoerd vanaf vliegveld Maribor, maar ook een dagelijkse lijndienst Mribor - Parijs.

Deze wordt uit gevoerd door Styrian Spirit uit Oostenrijk, Graz. deze is weer

voor een gedeelte in handen van het Sloveense bedrijf Prevent uit Slovenj Gradec dat ook vliegveld Maribor bezit.

Op 30 juli werd bekend gemaakt dat vliegveld Maribor en Rzyanair een voorsel hebben gemaakt dat Ryanair lijndiensten uitvoert van Maribor naar London, Frankfurt en Barcelona. Nu moet de Sloveense staat groene licht geven.

Wanneer de Staat toestemming geeft zal Ryanair zeer snel de relaties opbouwen.

Nieuw Las Vegas in Slovenie?

Onlangs werd bekend gemaakt dat de Amerikaanse Casino gigant Harrahs plannen heeft om in de omgeving van Nova Gorica samen met het Sloveense casino bedrijf HIT een joint-venture te beginnen en te willen investeren met een record bedrag van 1 miljard EURO. HIT is voor het grootste deel in handen van de Sloveense Staat en heeft al grond gekocht en heeft nog een ongebruikte spel licentie Alleen bestaat er een probleem, waarover nu met Sloveense ministeries wordt onderhandeld. Hoofdprobleem is dat de wet voorschrijft dat het bedrijf niet meer dan 20% eigendom mag hebben en. Harrahs wil meer. De grootte van het nieuwe casinocomplex zal zijn 21,5 duizend m2. en daarmee dan de grootste in Europa worden (gebied van 3 voetbal velden). Werelds grootste casinocomplex is Foxwood resort met meer dan 31 duizend m2.

Snelweg Maribor – Ljubljana klaar
Sinds 15 augustus is de gehele snelweg tussen Maribor en Ljubljana klaar, tot nu toe ontbrak nog een stuk snelweg van 8 km, bij het bekende Trojana, van o.a. kroffen. Sinds half augustus is de tunnel geopen onder Trojane door.. Kortom een tijdsbesparing van 15 – 30 minuten.

Meer vrachtverkeer door Slovenie

In juni werd bekend gemaakt dat de lokale weg in Prekmurje het drukste vrachtverkeer heeft van heel Slovenie. In april 2004 (toen Slovenie nog geen EU lid was) werd er tussen de grensovergang Dolga Vas (bij Lendava, Prekmurje) en Maribor waar de snelweg begint 29.356 vrachtautos per maand geteld. Nu in Juni 2005 worden gemiddeld 74.000 vrachtwagens geteld per maand en dit aantal is nog stijgende. De beloofde aanleg van een snelweg van de Hongaarse grens naar Maribor werd al vele malen uitgesteld. Verleden jaar hebben de bewoners aan de route al diverse malen de weg geblokkeerd voor enkele dagen, met enig succes, want het plan dat de snelweg klaar zou zijn in 2013 is onder druk vervroegd naar 2008/2009. De bewoners hebben hardere acties aangekondigd als de Staat de overeenkomst niet nakomt. Zo ook de burgemeesters van de betrokken gemeenten. Er zijn al enkele dodelijke ongevallen gebeurd op deze regionale weg. Vrachtwagens rijden heen en weer 24 uur per dag, behalve van

zondag 8 -22 uur en op feestdagen. De chauffeurs willen ook zo snel mogelijk dat de snelweg er komt.

Dit stuk weg maakt deel uit van de as Kiev- Barcelona, kortom dit stuk rijden zeer veel Ukrainers, Russen, Hongaren, Roemenen. In deze regio is slechts 8 km snelweg over de rivier de Mur.

Aan de Hongaarse kant wordt al zeer hard gewerkt aan de snelweg en kan volgens planning binnen 2 jaar geopend worden. Het eerste stuk van zo'n 13 km van de Sloveens / Kroatische grens is al klaar.

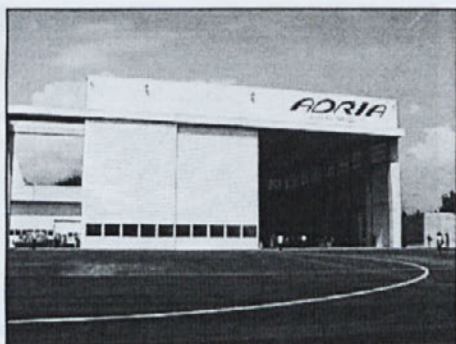
Heeft Slovenie in het verleden ook gezuiverd ?

Op 31 mei werd bekend gemaakt dat er uit een nalatenschap van de overleden geschiedkundige Dr. Tone Ferenc een document met de naam: MEMO openbaar werd. Hierin staat dat de toenmalige Joegoslavische Regering van Kidric het volgende opmerkte naar aanleiding van deze MEMO van de toenmalige Sloveense Regering Kardelj: "men zag geen reden om de zuiveringen minder snel te doen maar net zo doorgaan".

De MEMO was op 25 juni 1945 persoonlijk gestuurd naar Kidric en is kort en duidelijk. Je moet spoed maken met de zuiveringen. Binnen 3 weken worden de rechtbank nationaal en de oorlogs rechtbank zal dan alleen militairen beoordelen al het andere wordt overgedragen aan deze nieuwe nationale rechtbank. Daarmee komt ook nieuwe amnestie regeling. Kortom jullie hebben geen reden om langzamer aan te doen met de zuiveringen tot nu toe. Deze memo werd ook tentoongesteld in Celje, in de Museum voor nieuwe geschiedenis. De vraag is welke zuiveringen hier worden bedoeld, zuiveren van personen of zuiveren van functies in overheidsorganen? Daarover wordt nog verder onderzoek naar gedaan.

Nieuwe Adria hangar voor onderhoud geopend

Onlangs werd op Brnik een nieuwe hangar van Adria geopend voor onderhoud van vliegtuigen. Adria Airways heeft al het exclusieve onderhoud voor alle Europese Canadair vliegtuigen, maar heeft nu ook de opdracht binnen gehaald voor onderhoud van Airbus vliegtuigen. Voor deze activiteiten moest men een nieuwe hangar bouwen op het vliegveld..

SDBP: onafhankelijke en non-profit organisatie

Opgericht in 2003, en richt zich op het bevorderen van internationale zakenrelaties in Slovenië in het algemeen, en het ontwikkelen en/of versterken van economische relaties tussen Slovenië en Nederland in het bijzonder. De SDBP is ondertussen uitgegroeid tot een van de grootste business clubs in Slovenië en telt een netwerk van ruim 120 leden.

De SDBP wordt geleid door een 'Executive Committee', bestaande uit Nederlandse en Sloveense zakenmensen. De Nederlandse ambassadeur in Slovenië, dhr. Henneman, is voorzitter van de Raad van Toezicht van de SDBP.

en voormalig President van Slovenië Milan Kucan. Ook organiseert de SDBP 1 a 2 maal per jaar conferenties met verschillende thema's. Zo is er een 'Dealing with the Dutch' avond geweest en een ronde tafel discussie met buitenlandse topmanagers die werkzaam zijn in Slovenië.

De SDBP houdt tweemaandelijks bijeenkomsten op de eerste dinsdag van elke oneven maand in Ljubljana. Daarnaast organiseert ze regelmatig speciale meetings, doorgaans met een bijzondere gast uit het bedrijfsleven of de politiek. Zo zijn er bijeenkomsten geweest met Staatssecretaris Karien van Gennip, voormalig Minister van Economische Zaken en huidig Ambassadeur in Den Haag Tea Petrin

De SDBP biedt bedrijven die geïnteresseerd zijn in Slovenië een ingang tot een breed netwerk van bedrijven en organisaties om kennis op te doen, informatie te verzamelen en uit te wisselen en contacten te maken.

Voor meer informatie omtrent de SDBP en haar activiteiten bezoek de website op www.sdbpnet.com.

Voor vragen kunt u een e-mail sturen naar SDBP@email.si.

SDBP

**Slovene Dutch
Business Platform**

VAN EEN DONKERE HEL TOT EEN HELDER OORD

Wie Ljubljana zegt, zegt Joze Plecnik. De Joegoslavische communisten hebben er in de Tito-jaren (1943-1980) veel aan gedaan om de hoofdstad van de deelrepubliek Slovenië op te zadelen met foielelijke kantoren en woonkazernes. Maar ze hebben de gemoedelijke charme en de aangename maatvoering van de bebouwing in het oude stadshart niet kunnen verdringen.

Door: Joop Meijne

Gelukkig maar, want daardoor beschikt Ljubljana (275.000 inwoners) in het centrum nog steeds over een uitzonderlijke collectie Jugendstil-gebouwen. Met dank aan vooral Joze Plecnik. Hij gaf de stad, waar hij in 1872 was geboren, na de Eerste Wereldoorlog een nieuw gezicht. Tijdens zijn opleiding in Graz (meubelontwerper) en Wenen (architect) was hij in de ban geraakt van de Wiener Sezession, de Oostenrijks-Hongaarse Jugendstil-variant waarmee onder anderen zijn leermeester Otto Wagner zich onderscheidde. Eenmaal terug in Ljubljana (1921) kwam onder Plecniks regie indrukwekkende nieuwbouw en renovatie tot stand. Ze gaven het

stadje een compleet ander aanzien. En als de Tweede Wereldoorlog er niet tussen was gekomen, had de achter het station gelegen wijk Bezigrad er nu niet zo'n troosteloos

Ljubljana, de hoofdstad van Slovenië, moet in zijn geheel nodig onder handen worden genomen.

uitgezien. Want ook daar had hij grootse plannen mee. Nu moeten we het doen met zijn erfenis in en rond het oude middeleeuwse centrum aan de Ljubljanica, het riviertje dat de

stad doorsnijdt aan de voet van de dominante burchtheuvel. Zoals met het schitterende Grand Hotel Union aan de Miklosiceva ulica, of de fraaie marktgebouwen aan de Adami en caron;-Lundrovo nabrezje.

Ook de herinrichting van het Kongresni trg draagt de signatuur van Plecnik, evenals

de opvallende zuil op het nabijgelegen Trg Francoske Revolucije, die herinnert aan de korte tijd dat Napoleon hier de dienst uitmaakte. Die dankt dit - buiten Frankrijk - unieke erbetoon aan het feit dat

onder zijn bewind het Sloveens voor het eerst als taal werd erkend, wat het al voorzichtig ontluikende nationale bewustzijn verder prikkelde. Aan dit plein bouwde Plecnik ook de Narodna in Univerzitetna knjižnica (nationale en universiteitsbibliotheek), die vanwege de uitgekende materiaalkeuze, de ruimtelijke harmonie en de subtiële detaillering wel wordt gezien als zijn topstuk.

Het is maar een kleine greep uit Plecniks oeuvre, maar wat een weldadig contrast met de robuuste en ziellose bebouwing rond het Trg Republike uit de jaren '50! Een grote parkeerplaats omringd door twee fantasieloze kantoortorens en een, toegegeven, wat minder aanstootgevend parlamentsgebouw.

Wie de kans krijgt moet trouwens in de vestibule (tweede verdieping) van de grote vergaderzaal van het parlement wel even de stoere wandschildering (1959) van Slavko Pengov bekijken. Meer dan zeventig meter Sloveense geschiedenis, van de Slavische kolonisatie, eind zesde eeuw, tot het 'nieuwe' Joegoslavië van na de Tweede Wereldoorlog. Opmerkelijke afwezigheid: de sterke man achter deze federatie zelf.

De grote maarschalk wist zich in Slovenië nimmer bemind. Maar om nu alle sporen van Josip Tito uit te wissen, dat ging architect Janko Rozic toch te ver. Daarom verzette hij zich met enkele collega's tegen de sloop van de beruchte militaire gevangenis aan de Metelkova ulica, vlakbij het station, waar achtereenvolgens Mussolini, Hitler en Tito politieke opposanten hadden laten opsluiten en drillen.

Het kostte Rozic en zijn vrienden bijna tien jaar om het stadsbestuur ervan te overtuigen dat deze „donkere hel van anonieme onderdrukking” succesvol kon worden getransformeerd tot „helder oord van individuele bevrijding”. Ze bouwden de uniforme bunkers stuk voor stuk om tot gevarieerde logeerkamers. Vorig jaar konden ze de jeugdhierberg, Hostel Celica, openen. Rozic en Co. zien het als metafoor voor de overgang van Slovenië naar de Europese Unie: zonder respect voor diversiteit is er geen leven – toen niet en straks niet. Misschien kunnen zij ook de 'sociaal-realistische' nalatenschap in Ljubljana eens onder handen nemen.

De ambassade van de republiek Slovenie nodigt u met plezier uit voor de foto tentoonstelling

The Ljubljansko Barje moors

van: Branko Ček

van 18 juli tot 31 juli 2005

in het Atrium van het Haags gemeentehuis, Spui 70, 2511 BT den Haag

Openingstijden:

Dagelijks van:

07.00 – 19.00 uur.

donderdag van:

07.00 – 21.30 uur.

zaterdag van:

09.30 – 17.00 uur.

zondag:

gesloten

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
SLOVENIAN WORLD CONGRESS

Op 8 en 9 september a.s. organiseert het Svetovni Slovenski Kongres de 4e conferentie voor Sloveense wetenschappers en ondernemers uit de gehele wereld in Brdo pri Kranju.

Info:

bpleskovic@worldbank.org

De vereniging is opgericht op 7 juli 1991 en is een zelfstandige en onafhankelijke landelijke organisatie, die zich ten doel stelt met name op cultureel, economisch en maatschappelijk gebied de samenwerking tussen Nederland en Slovenië, respectievelijk. De vereniging beschouwt zichzelf als de geeignende plaats voor ontmoeting tussen Nederlanders en Slovenen en wil voorts in het bijzonder een ontmoetingsplaats voor de Slovenen in Nederland zijn. (uit artikel 2 van de Statuten).

Secretariaat:

Maurice Aretz, Tacitusstraat 1,
6135 HR Sittard
telf. 046-4009118

Nieuw e-mailadres: info@lipa-online.org

Overige bestuursleden zijn:

Voorzitter:

Fred Wolsink, Wisselt 75, 7021 EH Zelhem,
telf. 0314-623195, e-mail: lipa@ilse.nl

Penningmeester:

Bojan Gorički, Beethovenstraat 19, 4536 AG Terneuzen
telf. 0115-613722, e-mail: bojana@zeelandnet.nl

Mojca Nodelijk- Guštin, Margrietstraat 1, 4566 AN Heikant
telf. 0114-313649 e-mailadres: fam.nodelijk@hetnet.nl

Maarten Dragt, Looiersveld 40, 5121 KE Rijen,
telf. en fax. 0161-231628

De vereniging werkt samen met:

Ambassade van de Republiek Slovenië

Veleposlaništvo Republike Slovenije
Anna Paulownastraat 1, 2518 BA 's Gravenhage
Telf. 070-310 8 690 Fax. 070-362 6 608
e-mail: embassy@slovenia.demon.nl

Balkan Restaurant Triglav

"De Joegoslaaf" in Zutphen;
zo kennen velen uit de regio
Balkan Restaurant Triglav,
inmiddels 25 jaar gevestigd
aan de Nieuwstad 54.
(nabij het N.S. Station)

**Proef de sfeer van de
zonnige kant van de Alpen!**

Balkan Restaurant Triglav
Nieuwstad 54
7201 NS Zutphen
Tel. (0575) 51 38 96

www.balkanrestaurantzutphen.nl

